

EL FILL DE L'OLIGARCA

Patrick Radden Keefe (Dorchester, Massachusetts, 1976) és redactor de *The New Yorker* i ha escrit per a *The New York Times Magazine*, *Slate* i *The New York Review of Books*, entre altres mitjans. L'any 2014 va obtenir el National Magazine Award d'article de fons, i els anys 2015 i 2016 va ser finalista del National Magazine Award de reportatge. Ha rebut diverses beques, entre d'altres, de la New America Foundation i de la Fundació Guggenheim. És autor de *Caps de serp* (Periscopi, 2024) i *Cannals* (Periscopi, 2023). El seu llibre *No diguis res* (Periscopi, 2020) va guanyar el Premi Orwell de no-ficció política 2019 i va ser considerat un dels millors llibres de no-ficció de la dècada. Amb *L'imperi del dolor* (Periscopi, 2021) va guanyar el Premi Baillie Gifford de no-ficció. *El fill de l'oligarca* és la seva darrera obra i una de les novetats literàries més esperades de l'any.

Ricard Gil

Va néixer a Barcelona i té una dilatada trajectòria com a traductor de l'anglès al català i al castellà de nombroses novel·les, assajos periodístics, literatura juvenil i biografies. A més de Patrick Radden Keefe, ha traduït autors com Eve Fairbanks, Abdulrazak Gurnah, Donald E. Westlake, David Walliams, Victor Bockris o Patti Smith. És autor de les cròniques musicals *Bola y cadena* (Milenio, 2003) i *Qui toca aquesta nit?* (Rosa dels Vents, 2023), així com de la novel·la *Enhorabona pel programa* (66 RPM Edicions, 2018). En la seva faceta com a músic de rock, ha publicat una vintena de discos, la majoria amb el grup que va fundar a l'adolescència, Brighton 64.

The New York Times — «Cap altre periodista converteix històries reals en literatura amb aquesta destresa.»

Esquire — «Una nova mostra magistral de periodisme d'investigació. És un llibre addictiu, ple de girs inesperats, que es llegeix d'una tirada.»

Slate — «Les millors històries de true crime fan servir un esdeveniment concret com a clau per obrir les portes d'un món, cosa que Patrick Radden Keefe aconsegueix amb escreix amb la seva nova investigació. [...] En la mort d'un adolescent, Keefe hi descobreix una pèrdua íntima i, alhora, la decadència d'una ciutat que un dia va ser grandiosa.»

The Atlantic — «El llibre més trepidant i de lectura més absorbent que ha escrit [Keefe]. Pot ser que, per arribar fins al final, et trobis sense mirar el mòbil, sense menjar o fins i tot sense dormir. Sense distraccions, un lector entregat se'l poliria en un dia o dos.»

Kirkus Reviews — «Keefe ha creat una altra obra mestra: un possible clàssic sobre el perillós encant d'una ciutat que s'ha convertit en una "bugaderia per a diners bruts oberta les vint-i-quatre hores del dia".»

The Guardian — «*El fill de l'oligarca*, fosca i absorbent de principi a fi, obre una finestra a un món de tripijocs financers i somnis de grandesa econòmica dignes de Walter Mitty.»

Time — «Keefe ha escrit algunes de les històries més importants del nostre temps, i les ha convertit en literatura.»

De l'obra de Patrick Radden Keefe n'han dit:

Àlex Gutiérrez, *Ara* — «És una meravella que encara hi hagi artesans com Patrick Radden Keefe.»

The Sunday Times — «Ha convertit el periodisme d'investigació en una forma d'art.»

Xavier Montanyà, *Vilaweb* — «És, sens dubte, un dels grans periodistes contemporanis. Llegint-lo s'aprèn del món i de l'ofici. Sempre et deixa davant les zones més fosques de la condició humana i dels mecanismes de corrupció i d'immoralitat que la nostra societat ha normalitzat.»

Nacho Orovio, *La Vanguardia* — «Ha portat fins a l'extrem la màgia d'aquest ofici: fer visible allò que queda amagat. Agafa una història i l'estira fins al final, sense deixar-ne escapar cap fil.»

Patrick Radden Keefe

EL FILL DE L'OLIGARCA

***UN JOVE MORT EN CIRCUMSTÀNCIES
MISTERIOSES, UNA FAMÍLIA QUE
CERCA LA VERITAT I UNA CIUTAT
CORROMPUDA***

Traducció de l'anglès de Ricard Gil

ASTROLABI, 23

EDICIONS DEL PERISCOPI

Títol original: *London falling. A mysterious death in a gilded city and a family's search for truth*

© Patrick Radden Keefe, 2026

Primera edició: setembre del 2026

© de la traducció: Ricard Gil, 2026

© de la fotografia de coberta: Chrysa DaCosta

© de les fotografies interiors: Part I: Mattia Balsamini | Part II: Instagram, @safiyashamji | Part IV: David Barrie

© de la fotografia de l'autor: Joan Morejón Baltà

© d'aquesta edició: Edicions del Periscopi sL, 2026

Publicat per Edicions del Periscopi sL

info@periscopi.cat | Web: www.periscopi.cat

Facebook: www.facebook.com/Periscopi

X: x.com/Ed_Periscopi | Instagram: @edicions_del_periscopi

Impressió: Romanyà Valls, Capellades

Imprès a Catalunya – *Printed in Catalonia*

Edició a càrrec d'Aniol Rafel, Andrea Rovira i Marta Rubirola

Correcció: Miquel Saumell Santaegència, Òscar Lozano i Núria Saurina Eudaldo

Disseny de la col·lecció i maquetació: Tono Cristòfol

Dipòsit legal: B 15268-2026

ISBN: 979-13-87726-60-7

Aquest llibre s'ha imprès amb un paper òfset cru de noranta grams i ha estat compaginat amb la tipografia Caslon Pro.

Tots els drets reservats. Queda rigorosament prohibida, sense l'autorització escrita dels titulars del copyright, sota les sancions establertes per la llei, la reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol mitjà o procediment, inclosos la reprografia i el tractament informàtic, i la distribució d'exemplars mitjançant el lloguer o préstec públics.

Amb el suport del Departament de Cultura

 Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Sumari

Pròleg.	17
--------------	----

PART I

LA CAIGUDA	23
1 El gran «jo soc»	25
2 A tota màquina.	51
3 Un edifici de mentides	78
4 Persones desaparegudes	100
5 El riu de la mort	109
6 La nit en qüestió	119

PART II

COINCIDÈNCIES	127
7 Una família de valents	129
8 El fill pròdig	160
9 Sospita d'assassinat	177
10 La gran farsa	187
11 Un trencaclosques a les fosques	197
12 S'apaguen els llums	214
13 L'homenet	223

PART III

PREPONDERÀNCIA DE LA PROVA	255
14 Els Cinc del Cipriani	257
15 Investigacions privades	283
16 Trucada involuntària	308
17 Una llum diferent	323
18 Un vesper	333

PART IV

SUPERVIVENTS	345
19 Un encontre casual	347
20 La caixa negra	367
21 Reflux	381
22 El noi ha arribat bé a casa	392

Epíleg	407
------------------	-----

Agraïments	411
Nota sobre les fonts	415
Notes	421

Per a Jennifer Radden i Frank Keefe

El noi es va quedar atònit
en veure que, *fàcilment*, podria haver estat ell
qui se submergia en el riu delerós d'acollir-lo.

GBOYEGA ODUBANJO

Londres és, al capdavant, una ciutat
de tombes.

VIRGINIA WOOLF

A continuació s'explica una història real. El llibre conté fragments extensos de diàlegs literals. Res del que s'hi diu és inventat ni imaginat. Les converses més llargues procedeixen directament de transcripcions o gravacions a les quals l'autor ha tingut accés. Alguns fragments més curts estan extrets dels records de les persones que van participar en alguna conversa o de notes preses en aquell moment. El llibre també inclou molts missatges de text i correus electrònics, que han estat retocats únicament per corregir-ne les errates.

Pròleg

La seu de l'MI6, el Servei Secret d'Intelligència britànic, ocupa un gran edifici imponent de formigó i vidre verd al marge sud del riu Tàmesi, a Londres. Es va construir a començaments dels anys noranta, a tocar del pont de Vauxhall, amb un secretisme tan extraordinari que quan l'arquitecte va rebre l'encàrrec de dissenyar l'edifici, no sabia per a qui treballaria.

El Tàmesi és un riu de marea, amb uns corrents poderosos que pugen i baixen dues vegades al dia amb l'aigua salada del mar del Nord. De tant en tant, una balena cap d'olla es desvia de la seva ruta, se separa del grup i s'esgarria riu avall, allunyant-se perillosament de l'oceà. Quan baixa la marea, el Tàmesi minva, el nivell de l'aigua es desploma fins als sis metres i deixa al descobert una riba fangosa. Alguns buscadors urbans de restes (coneguts com a «detectoristes», el que en anglès en diuen *mudlarks*, persones que regiren el fang buscant objectes de valor) han desenterrat del llot peces arqueològiques de civilitzacions antigues a les vores del riu: dagues de l'edat del bronze i monedes de l'edat del ferro.

El Tàmesi va ser el que va atraure inicialment els romans a aquest indret, fa dos mil anys, per fundar-hi un centre comercial de distribució emmurallat, que van batejar amb el nom de

Londinium. En l'apogeu de l'Imperi britànic, Londres va arribar a colonitzar una quarta part del planeta. El 1860, la meitat de totes les exportacions procedents d'Àsia, Àfrica i l'Amèrica Llatina s'enviaven allà; el Tàmesi era el port més transitat del món. Cada setmana hi arribaven centenars de vaixells, i unes grues altíssimes descarregaven tabac, vori, espècies, llana, ar-ròs, te i altres béns. El riu desbordava d'activitat i vibrava amb el comerç, replet per un batibull d'embarcacions de tota mena, comerciants, estibadors i mariners de terres forasteres que eren l'indici de l'existència d'altres civilitzacions més enllà de l'horitzó.

Però la vora del riu també podia ser un indret esgarri-fós. En l'època victoriana, al front fluvial, hi abundava la delinqüència. La gent tenia una tendència alarmant a morir-se al Tàmesi, tant de manera voluntària, en un moment de desesperació, com perquè algú els hi empenyia. Si després d'una nit de copes relliscaves amb l'empedrat de còdols, l'aigua negra et podia arrossegar cap al fons en un instant. En les obres de Charles Dickens, el riu apareixia sovint com una força funesta, llardosa i pudent, «clapotejant contra les pilones, les estakes i les argolles de ferro, que amagava objectes estranys en el fang, i s'enduia suïcides i cossos ofegats accidentalment». Aquesta era la paradoxa del Tàmesi: representava l'artèria palpitant del boom industrial de Londres, amb fàbriques enormes i magatzems atapeïts d'obers, que escopien fum al llarg de les dues ribes. Però al mateix temps, Dickens veia en el riu «una imatge de la mort», una cinta perillosa que serpentejava «entre la vida de la gran ciutat».

El disseny de l'edifici de l'M16 estava pensat per evocar l'era industrial d'Anglaterra, inspirant-se en les centrals elèctriques colossals, com Battersea i Bankside, que s'alçaven ben a prop. Però l'any 1994, quan la reina Elisabet II va presidir la inauguració d'aquesta nova seu del servei d'espionatge, les centrals elèctriques feia molt de temps que havien estat desmantellades i ara aquestes construccions eren com peces arqueològiques, re-

líquies d'un passat desaparegut en què Londres era una gran ciutat industrial. L'urbs havia tancat la majoria de fàbriques; entre el 1960 i el 1990, els llocs de treball en el sector manufacturer es van reduir el vuitanta per cent.

La navegació també havia desaparegut. El 1955, un directiu americà d'una empresa de transports de Carolina del Nord va inventar l'actual contenidor apilable per al transport marítim. L'estandardització d'aquestes caixes d'acer de vint i quaranta peus (sis i dotze metres, aproximadament) al llarg dels anys seixanta va provocar una revolució en el comerç mundial, i va permetre una infraestructura de transport més integrada en la qual els contenidors es podien transferir de manera fluida d'un camió a un vaixell o a un tren. De sobte, els grans magatzems del front fluvial per guardar mercaderies van quedar obsolets, i en una nova classe de portacontenidors gegantins es podien encabir càrregues cada vegada més grosses. Així, entre el 1960 i el 1980, gairebé tots els molls de Londres van anar tancant i tot un sector comercial que havia fet prosperar la regió pràcticament va desaparèixer. Durant segles, Londres havia estat una ciutat portuària. Però ara, d'una manera bastant abrupta, havia deixat de ser-ho.

Com a mínim, l'aire era net. La paraula *smog* s'havia inventat a Londres per descriure la barreja entre el fum de les xemeneies de carbó i les fàbriques (*smoke*) amb la boira anglesa (*fog*) que sovint embolcallava la ciutat. Però les noves regulacions sobre aquesta mena de xemeneies, juntament amb el tancament de tantes fàbriques, van fer que, de sobte, l'aire de Londres fos net. En el moment de la inauguració de la seu de l'M16, l'antiga ciutat industrial dickensiana havia estat substituïda per una metròpoli nova i resplendent. Potser Londres havia deixat de ser un centre de transport marítim o manufacturer, però s'estava reinventant com a capital financera. El front fluvial experimentava una revitalització impressionant: el 1988, un grup de joves

estudiants d'art britànics van convertir un magatzem en ruïnes als molls de Surrey en una galeria temporal per instal·lar-hi una exposició que duia per títol «Freeze». No van trigar a aparèixer els restaurants de moda i, amb el temps, edificis d'habitatges nous i parquets de borsa amb tecnologia punta. Desempallegat de qualsevol rastre de l'antiga i amenaçadora autenticitat, el front fluvial de Londres s'havia convertit en una asèptica àrea recreativa per a turistes i joves professionals. L'any 2000, la central elèctrica de Bankside va reobrir com a museu Tate Modern. Al cap d'un temps, la central de Battersea va trobar una nova vida com a centre comercial.

Per a molts, aquest nou Londres era enormement estimulant: la ciutat s'havia reinventat com a destinació preferida dels diners i les persones que en tenien. De sobte, semblava que per primera vegada a la història, hi proliferaven bons restaurants, hi havia botigues de primera categoria i hotels de luxe amb Bentleys amb xofer que s'esperaven a la porta. Les grues tornaven a presidir l'horitzó de Londres, però ara ja no descarregaven cotó ni nou moscada, sinó que erigien gratacels de vidre i acer i complexos residencials resplendents que es venien a uns preus astronòmics. De fet, l'encariment d'aquesta nova versió de la ciutat havia expulsat molts londinencs, que es veien forçats a traslladar-se als barris residencials més allunyats, des d'on anaven i tornaven cada dia per treballar. Gran part de l'especulació immobiliària estava impulsada per compradors estrangers, que consideraven les propietats a Londres com una inversió, més que no pas com un lloc per viure-hi. Així, els edificis tenien tots els serveis, però curiosament no tenien residents, perquè els propietaris internacionals solien ser fora de la ciutat. Als vestíbuls, els rellotges marcaven l'hora de Moscou, Hong Kong i Abu Dhabi. «Hi ha gent que té cinc, deu pisos repartits pel món», apuntava un treballador d'un bloc de luxe acabat d'estrenar. «Venen i van.»

Londres era una segona residència atractiva per a «potentats, monarques, caps, sultans i diplomàtics», comentava Trevor Abrahmsohn, un agent immobiliari veterà amb una clientela de multimilionaris. Però moltes d'aquestes propietats en mans d'estrangers quedaven desocupades durant gran part de l'any. Un ex tinent d'alcalde de Londres, Nicky Gavron, es queixava que els inversors d'altres països «volien comprar un pis de luxe en un gratacel per fer-lo servir com a caixa forta». De fet, hi havia una correlació estadística entre el valor d'una propietat i la probabilitat que hi visqués algú: com més alt era el preu, més possibilitats hi havia que estigués buida. Com a conseqüència d'això, zones de Londres que en altres temps havien estat plenes a vessar de gent d'allà, ara sovint semblaven sinistrament deshabitades. L'efecte era inquietant; en els barris de moda, quan es feia de nit, les finestres dels habitatges multimilionaris estaven a les fosques. La premsa va donar un sobrenom a aquests palaus buits: residències fantasma.

El 2016, s'havia construït un d'aquests edificis de luxe a la riba nord del Tàmesi, just davant de l'M16, en un solar on antigament hi havia hagut una presó del segle XIX. Era un complex residencial anomenat Riverwalk i constava de dos blocs molt elegants, l'un més alt que l'altre, connectats per un vestíbul baix i amb les façanes formades per una cascada de balconades sinuoses. L'edifici Riverwalk havia estat ideat per un audaç empresari immobiliari, Sir Gerald Ronson, que el 1990 va ser condemnat per càrrecs de conspiració, falsedat comptable i robatori en relació amb un cas de frau borsari, i va passar una temporada a la presó, però posteriorment, l'any 2012, va ser nomenat comandant de l'Imperi britànic per la seva tasca filantròpica. «Imagineu-vos les festes que podríeu organitzar-hi», va dir Ronson a un periodista quan es va enllestir la construcció. Des de l'àtic de vint-i-cinc milions de lliures, es podia arribar a veure l'estadi de Wembley. Es deia que un d'aquells estadants adinerats

de l'edifici era Tom Jones, el cantant melòdic gallès famós per cançons com «It's not unusual» i «Help yourself». Però era difícil saber-ho del cert, perquè les persones que compraven pisos a Riverwalk tenien tendència a registrar-los a través de fons estrangers i societats pantalla, per preservar el seu anonimat. I en qualsevol cas, la major part del temps el lloc semblava que estigués buit.

La matinada del 29 de novembre del 2019, una càmera de vigilància de la seu de l'M16 va enregistrar moviment a la cinquena planta del bloc més alt de Riverwalk, just a l'altra banda del riu. Era una nit freda. El Tàmesi baixava molt carregat, i el reflex dels fanals al llarg del pont de Vauxhall s'agitava sobre la superfície de l'aigua. Riverwalk estava gairebé tot a les fosques, però en un dels pisos s'hi veia una llum rutilant: l'apartament 504.

A les 2:23 de la matinada, la càmera de l'M16 va captar una figura fosca que sortia a la balconada estreta del pis amb vista al Tàmesi. Era una silueta esvelta contra les finestres il·luminades: un home jove. Es va dirigir a una de les puntes de la balconada i va semblar que mirava per sobre de l'ampit, abans de travessar fins a l'altra punta, on va aturar-se breument. Aleshores, va tornar a la part central de la balconada i va saltar.